

10.05.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- *AB'den Türkiye ve Rusya'ya İdlib'de çatışmasızlığı sağlama çağrısı...* Suriye'nin İdlib vilayetinde şiddet tekrar tırmanışa geçti. Çarşamba günü 10 sivil hayatını kaybederken, okul ve hastanelerin hedef alınmasından dolayı AB'den Türkiye ve Rusya'ya çatışmasızlığı sağlama çağrısı yapıldı. El Kaide bağlantılı Heyet Tahrir Şam'ın (HTŞ) etkin olduğu bir bölgede gerçekleştirilen hava saldırılarında okul ve hastane binalarının bombaların hedefi olması sonrası Avrupa Birliği'nden Türkiye ve Rusya'ya çağrı yapıldı. AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini, yaptığı açıklamada "Suriye'nin kuzeybatısında varil bombalarının da kullanıldığı hava saldırıları ve topçu atışı ile okulların ve hastanelerin hedef alınması kabul edilemez bir şekilde uluslararası hukukun ihlalidir" ifadesini kullandı. Mogherini'nin açıklamasında "AB, Soçi anlaşmasının garantörleri olan Rusya ve Türkiye'ye anlaşmanın uygulanmasını sağlama yükümlülükleri olduğunu hatırlatır" ifadesi yer alırken, İdlib vilayetinde 150 binden fazla kişinin yerlerinden edildiği ve üç milyon kişinin hayatının tehlikede olduğu hatırlatıldı.

- *İdlib'de büyük bir insani felaketler karşılaşılabiriz...* Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Dairesi Suriye Uluslararası Bağımsız Soruşturma Komisyonu, Suriye'nin kuzeybatısındaki felaketi önlemek için acil adımlar atılması gerektiğini açıkladı. Komisyon üyeleri, İdlib'de Suriye hükümetinin ve müttefikleriyle birlikte IŞİD'in bölgedeki kolu Tahrir El Şam'a yönelik kara ve hava saldırılarının artmasıyla çok büyük bir insani felaket yaşanabileceği konusunda uyardı. BM Suriye Komisyonu Başkanı Paulo Sergio Pinheiro ve üyeler Karen Koning Abu Zayd, ile Hanny Megally düzenledikleri ortak basın toplantısında, ülkenin kuzeybatısında çatışmaların giderek arttığını, gelinen son durumu kaygıyla izlediklerini belirttiler. Komisyon Başkanı Paulo Pinheiro, "Son günlerde hükümet yanlısı güçler ve müttefiklerinin sivil alanlara yönelik saldırılarının arttığı, aralarında kadınlar ve çocukların da bulunduğu çok sayıda sivil kayıp haberleri elimize geçiyor. Hama'nın kuzeyi ve İdlib'in güneyinde yer alan çok sayıda eğitim ve sağlık kuruluşu ve altyapı hem hava hem de kara saldırılarında tahrip edilmiş durumda. İdlib'de insan hakları ve insani felaket yaşanabilir. Suriye hükümeti ve müttefiklerinin mevcut hava ve kara saldırılarında ciddi bir artış var. Siviller korkunç insani şartlar altında. Güvenlikleri tehlike altında" diye konuştu. Son haftalarda gerçekleşen hava saldırıları nedeniyle bölgede siviller için güvenli yerlerin kalmadığını kaydeden komisyon üyeleri, 29 Nisan'dan bugüne kadar Suriye'nin kuzeybatı bölgesinde 152 binden fazla sivilin yerlerinden edildiğini, son üç ay içinde bu sayının 300 bin kişiye yaklaştığını kaydetti. İdlib konusunda çok sayıda uyarı yaptıklarını kaydeden komisyon üyeleri, "Geçtiğimiz yıl komisyon olarak defalarca İdlib'de hükümet güçleri ve müttefiklerinin kaybettikleri bölgeyi geri almak için başlatılabileceği saldırılarla göçleri tetikleyeceği konusunda uyarılarımızı yaptık. Suriye'nin kuzeybatısında yaşayan üç milyon sivilin hayatlarını ve temel insan haklarını ciddi şekilde etkileyeceğini vurguladık. Tüm taraflar uluslararası insan haklarının hukukun temel ilkelerini açıkça ihlal eden taktikler kullanmaya devam ediyor. Tüm taraflara ve özellikle Astana garantörlerine, sivillerin korunmasına öncelik verilen müzakere edilen bir anlaşmaya varılıncaya kadar ateşkes anlaşmasına uymaya devam etmesi çağrısında bulunuyoruz.

Çatışmalar durmazsa çok büyük bir insani felaketle karşı karşıya kalacağımızı yeniden hatırlatıyoruz” dedi.

- *Suriye ordusu İdlib'in güney batısından İdlib'e girdi...* Esat rejiminin rejim karşıtı grupların elinde kalan son kale konumundaki İdlib yakınlarında Rusya'nın hava desteğiyle başlattığı kara operasyonu devam ediyor. Rejim güçleri Suriye'nin kuzeybatısındaki stratejik Kalat El Madik kasabasını ele geçirdi. İdlib'de rejimin yapacağı büyük operasyonun önüne geçmek amacıyla Rusya ve Türkiye geçtiğimiz yıl Eylül ayında mutabakata varmış ve bu mutabakat çerçevesinde bölgede ateşkesin sağlanması amacıyla İdlib'de gerginliğin azaltılması kararlaştırılmıştı. Suriye ordusu Rusya'nın hava desteğini de alarak bu hafta Suriye El Kaide'si olarak nitelenen Heyet Tahrir El Şam (HTŞ) unsurlarının bulunduğu İdlib ve civarındaki vilayetlerden oluşan bölgenin güney kanadına yönelik kara harekatı başlattı. Harekat kapsamında ele geçirilen Kalat El Madik rejim karşıtı grupların elinde, Rusya'nın Lazkiye'deki Hmeymim hava üssüne en yakın bölge konumunda. Muhalif gruplar daha önce Rusya'nın bu üssünü füze saldırılarıyla hedef almıştı. Bu bölge aynı zamanda hem rejim karşıtı grupların hem de sivillerin rejimle varılan mutabakatlar kapsamında tahliye edildiği bölgeye de giriş noktası konumunda.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *AB'den İran'a: Ültimatolar kabul edilemez...* Nükleer anlaşmayı "kısmen" askıya aldığını açıklayan İran'a yanıt veren AB ultimatoları kabul edemeyeceğini açıkladı. AB adına ortak bir açıklama yapan Federica Mogherini, anlaşmanın devam etmesini umduklarını söyledi.

- *Trump'tan İran'a: Beni arasinlar...* ABD Başkanı Donald Trump, İran yönetimi ile görüşmelere açık olduğunu belirterek "Beni arasinlar" çağrısı yaptı. İran'ın güçlü ekonomik potansiyeline dikkat çeken Trump, yardıma hazır olduklarını söyledi. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump, İran yönetimiyle görüşmeye açık olduğunu belirterek "İran konusunda istediğim şey... Beni arasinlar isterim" dedi. Beyaz Saray'da gazetecilerin sorularını yanıtlayan Trump, "sadece İran'ın nükleer silahlara sahip olmamasını istediklerini" söyledi. Başkan Trump diğer yandan, güvenlik danışmanı John Bolton'un, uçak gemisi USS Abraham Lincoln'un İran'a karşı uyarı amacı ile bölgeye gönderildiği yönündeki açıklamalarını soran gazetecilere, "Elimizde düşünemeyeceğiniz bilgiler var (...) Amacımız İran'ın canını yakmak değil, biz onların büyük ve güçlü bir ekonomiye sahip olmalarını istiyoruz" yanıtını verdi. İran'ın çok güçlü bir ekonomik potansiyele sahip olduğunu belirten Trump, adil bir anlaşmayla, zayıflayan İran ekonomisinin durumunun yeniden iyileşmesi için yardım edebileceklerini söyledi.

- *Katar ABD'den 24 taarruz helikopteri alıyor...* Katar ABD'den 24 adet AH-64E Guardian taarruz helikopteri alıyor. İlk katile 24 helikopterin teslimatına Mart ayında başlanmıştı.

AVRUPA – AB

- *AB liderlerinden birlik mesajı...* Romanya'nın Sibiu kentindeki AB devlet ve hükümet başkanları gayriresmi zirvesinde birlik mesajı verildi. Ancak zirvede, AB Komisyonu Başkanı'nın seçimi ve iklim koruma alanında görüş ayrılıkları gözlemlendi.

- **AB liderleri geleceğe yönelik 10 öncelik belirledi...** Romanya'nın Sibiu kentinde bir araya gelen Avrupa Birliği liderleri hızla değişen ve daha da karmaşık hale gelen bir dünyada birlik ve beraberlik içinde hareket etme konusunda kararlılıklarını bir kez daha dile getirdi. Avrupa Parlamentosu seçimleri yaklaşırken liderler toplantıda geleceğe yönelik 10 öncelik belirledi. Demokrasi ve barış konusunun önemine vurgu yapıldı. Avrupa Birliği Konseyi tarafından yayınlanan sonuç bildirisinde sıralanan 10 öncelik şöyle:
 - Batı'dan Doğu'ya **bir tek Avrupa fikrini** savunuyoruz. 30 yıl önce milyonlarca kişi özgür olmak için mücadele etti. Avrupa Birliği'ni bölen Demir Perde düştü. Bölünmelerin Avrupa Birliği'nde yeri yok.
 - **Birlik ve beraberlik** içinde hareket edeceğiz. Zor zamanlarda bile dayanışmaya önem vereceğiz.
 - **Ortak çözümler** aranacak. Birbirimizi dinleyeceğiz ve saygılı olacağız.
 - Hukuk devletini ve **demokrasiyi** her zaman savunacağız.
 - **AB önemli konularda ağırlığını koyacak.** Bütün Avrupalıların sorunlarını çözmeye çalışacağız.
 - **Eşitlik** önceliğimiz olacak. İş dünyasında, ekonomik alanda bu konuya duyarlı olacağız. Avrupa'da yaşayan yoksullara yardımcı olmaya devam edeceğiz.
 - Amacına ulaşması için Avrupa Birliği'ne **gereken destek sağlanacak.**
 - **Gençlere yatırım** yapılacak.
 - **Vatandaşlar koruma altına** alınacak.
 - **Avrupa Birliği uluslararası alanda ön plana** çıkacak. Uluslararası partnerler ile görüşmeler devam edecek.
 - AB böylece bundan böyle karar alma aşamasında bu kriterleri göz önünde bulunduracak.
 - İklim değişikliği ile mücadele de Avrupa Birliği'nin öncelikleri arasında bulunuyor.
- **AB bütçesinin en az yüzde 25'ini iklim değişikliğiyle mücadeleye ayıralım...** Sekiz Avrupa Birliği (AB) lideri, çevre kriziyle ilgili bir strateji ve politika belirlenmesini ve AB bütçesinin en az yüzde 25'inin iklim değişikliğiyle mücadeleye ayrılmasını talep etti. Fransa, Hollanda, Belçika, Danimarka, Lüksemburg, Portekiz, İspanya ve İsveç AB'nin sera gazı emisyonunu "en geç 2050'ye kadar sıfıra indirmeyi" hedefleyen bir öneriyi imzaladı. 9 Mayıs Avrupa Günü için Romanya'nın Sibiu kasabasında buluşan liderler, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve Hollanda Başbakanı Mark Rutte'nin önderliğinde çevre bütçesi teklifini açıkladı.

YUNANİSTAN - KIBRIS

- **AB zirvesinden Türkiye'ye mesaj: Kıbrıs'ın arkasındayız...** AB Konseyi Başkanı Tusk, Türkiye ile Doğu Akdeniz'de yaşanan doğalgaz gerginliğinde AB üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin arkasında olduklarını açıkladı. Tusk, Türkiye'yi Kıbrıs'ın egemenlik haklarına saygı duymaya çağırdı. Avrupa Birliği (AB) Konseyi Başkanı Donald Tusk, AB'nin tek vücut halinde, Doğu Akdeniz'de doğalgaz arama faaliyetleri nedeniyle Türkiye ile gerilim yaşayan Kıbrıs'ın arkasında olduğunu ifade etti. Romanya'nın Sibiu kentinde düzenlenen gayriresmi AB zirvesinde konuya değinen Tusk, Birlik olarak Türkiye'den, üye bir ülkenin egemenlik haklarına saygı duymasını beklediklerini dile getirerek, Kıbrıs'ın ve Avrupa Birliği'nin gelişmeleri dikkatle takip edeceğini vurguladı. Güney Kıbrıslı yetkililer, Türk sondaj gemisi Fatih'in, adanın güneybatısında, Paphos kentinin 68 kilometre açığında demir attığını ancak henüz sondaj çalışmasına başlamadığını belirtiyor. Yetkililer ayrıca Fatih gemisine bazı destek

gemileriyle Türk Deniz Kuvvetleri'ne bağlı bir fırkateynin de eşlik ettiğini kaydediyor. AB üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Nikos Anastasiadis de, Türkiye'nin girişimlerini 1974 Kıbrıs Harekati'na benzeterek, Ankara'nın faaliyetlerinin işgal ile eş değer olduğunu savundu. Anastasiadis, zirve öncesinde, Akdeniz'in doğusunda doğalgaz arama çalışmaları yapan Türkiye'ye karşı Birlik ülkelerinin ortak tavır içinde olmaları gerektiğini ifade etmişti.

- *Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sondaj girişimine bir tepki de İngiltere'den...* Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından İngiltere, Türk gemilerinin Doğu Akdeniz'de hidrokarbon arama faaliyetlerine başlayacağı yolundaki açıklamalardan endişe duyduğunu açıkladı. İngiltere Dışişleri Bakanı Jeremy Hunt yaptığı açıklamada, "Türkiye'nin, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kendi özel ekonomik bölgesi olarak hak talep ettiği bölgede deniz sondajı yapacağı yolundaki açıklamasından derin endişe duyuyoruz." dedi. Gerilimin düşürülmesi gerektiğini belirten ve bütün taraflara itidal çağrısı yapan Hunt, hidrokarbon ile ilgili gelişmelerden bütün Kıbrıslıların faydalanması gerektiğini ifade etti.

- *Fatih'den sonra yavuz sondaj gemisi de Doğu Akdeniz'e gidiyor...* Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, Fatih sondaj gemisine ilave olarak Yavuz sondaj gemisinin de Doğu Akdeniz'e gönderileceğini duyurdu.

- *Rumlara göre Türkiye'nin sondaj girişimi yeni bir işgal...* Kıbrıs Rum kesimi lideri Nicos Anastasiades Romanya'da Avrupalı liderlere Doğu Akdeniz'deki gelişmelerle ilgili bilgi verdi. Anastasiades Türkiye'nin sondaj çalışmalarıyla ilgili durumu "yasadışı eylemlerin emsali görülmemiş şekilde artması" olarak değerlendirdi. Rum lider Ankara'nın sondaj faaliyetlerinin "yeni bir işgale eş" olduğunu söyledi. Yunanistan Başbakanı Aleksis Çipras da toplantının ardından yaptığı açıklamada konunun Kıbrıs'ın iç meselesi ya da Kıbrıs ve Türkiye arasındaki bir mesele olmadığını, Avrupa'yı ilgilendiren bir konu olduğunu söyledi. Çipras bu provokatif tavrın devam etmesi halinde 23-26 Mayıs tarihleri arasında yapılacak Avrupa Parlamentosu seçimlerinin ardından ilk zirvede gerekli önlemlerin görüşülmesini istedi. Anastasiades Avrupa Parlamentosu'ndaki merkez sağ grup toplantısında Ankara'nın bu hamlesinin açık ara Kıbrıs'ın egemenlik haklarına yönelik uzun zamandır yapılan en büyük ihlal olduğunu kaydetti. Anastasiades "Bu eylemler Kıbrıs'ın 1974 trajik olaylarından sonra yeni bir işgal anlamına geliyor" dedi.

ABD - AMERİKA

- *Trump vekelat eden Savunma Bakanını asil olarak aday gösteriyor...* ABD Başkanı Donald Trump Savunma Bakanlığı'na (Pentagon) bu görevi vekaleten Ocak ayından bu yana yürüten Patrick Shanahan'ı aday gösterecek. Beyaz Saray sözcüsü Sarah Sanders yaptığı yazılı açıklamada, Trump'ın Shanahan'ı "ülkesine olağanüstü hizmetleri" ve "yönetim kabiliyeti" nedeniyle aday göstermeye karar verdiğini duyurdu. Shanahan yaptığı yazılı açıklamada, Savunma Bakanlığı'nın başına getirilmesi halinde, ABD ordusunu modernleştirmeyi ve Trump'ın Çin ve Rusya ile rakabete öncelik veren ulusal savunma politikasını devam ettirmeyi hedeflediğini kaydetti. Shanahan, Trump tarafından Temmuz 2017'de Savunma Bakan Yardımcısı olarak görevlendirilmeden önce havacılık devi Boeing'de kıdemli başkan yardımcısı pozisyonunda çalışıyordu. Trump, bir savunma şirketinde kariyer yapmış bir ismi Savunma Bakanlığı'nın başına getirerek bir geleneği de bozmuş oluyor.

AS YA - PAS İFİK

- *ABD yaptırım ihlal gerekçesiyle Kuzey Kore gemisine el koydu...* ABD Adalet Bakanlığı, uluslararası yaptırımları deldiği gerekçesiyle Kuzey Kore bandıralı kömür yüklü bir gemiye el konduğunu açıkladı. Gemi ABD'nin denetimi altında tutuluyordu. Kömür ihracatının Kuzey Kore ekonomisinde önemli bir yer tuttuğu ve ABD ve Birleşmiş Milletler'in, nükleer silah programına son vermesi amacıyla Pyongyang'a uyguladığı ekonomik ambargoları delmekte kullanıldığı ifade ediliyor. Bu adımın, Kuzey Kore'nin füze demelerine devam etmesi nedeniyle iki ülke arasında yaşanan gerginliğin tırmanmasına neden olabileceği belirtiliyor. Bakanlık, yaptırımların ihlali gerekçesiyle ilk kez bu ülkenin yük gemisine el konduğunu açıkladı. Bakanlığa bağlı ulusal güvenlik birimi başkanı John C. Demers, "Ambargoları delen bu gemi artık hizmet dışıdır" dedi.

TÜRKİYE - TÜRK DÜNYASI

- *Helsinki ruhu canlansın...* Türkiye, Avrupa Birliği'ne (AB) tam üyelik sürecinde atması gereken adımları kararlaştırdığı Reform Eylem Grubu'nu (REG) ilk kez Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında topladı. Avrupa Günü olarak kutlanan 9 Mayıs'ta bu toplantıyı gerçekleştirerek AB'ye sembolik bir mesaj veren Türkiye, öncelik olarak ilan ettiği vize serbestisinde geri kalan 6 kriter için çalışmaları hızlandırma kararını açıkladı. Türkiye, ayrıca adaylık statüsünü aldığı Helsinki Zirvesi'nin 20. yılında tam üyelik perspektifi için "Helsinki ruhunun canlandırılması" çağrısında bulundu. Son yıllarda Türkiye-AB ilişkilerinde yaşanan sorunları aşmaya çalışan Türkiye, 2018'in Ağustos ve Aralık aylarında REG toplantıları yapmış ve yapılacak reformlarla ilgili süreci başlattığını ilan etmişti. Buna paralel olarak AB ile yıllardır işletilmeyen siyasi diyalog toplantılarını da gerçekleştiren Türk hükümeti, 9 Mayıs'ta REG toplantısını bu kez Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığında gerçekleştirdi.

TERÖRLE MÜCADELE

- Zeytin Dalı Harekât bölgesinde görev yapan unsurlarımıza Tel Rıfat'taki PKK/YPG'li teröristlerce yapılan saldırı ve taciz ateşlerine bölgede bulunan ateş destek vasıtalarımızla gerekli karşılık verilmiştir.